

KẾT LUẬN

Đức cha Lambert de la Motte sinh ra và lớn lên giữa các bậc thánh nhân, vào một thời đại huy hoàng của giới Công giáo tại Pháp. Ai đó có thể nói “thời thế tạo anh hùng”, bởi vì ngài thừa hưởng được nhiều ảnh hưởng đạo đức từ những kẻ ngài gần gũi, từ những tác phẩm tu đức danh tiếng trong Giáo Hội và từ những hội đoàn tôn giáo nhiệt thành. “Gần đèn thì rạng”, điều đó chẳng ai phủ nhận. Ánh sáng của các bậc thánh nhân thời đó đã phản chiếu trên con người của Đức cha Lambert.

Tuy nhiên, cũng phải nhìn nhận rằng vào chính thời đại đó và chính tại nước Pháp đó, không thiếu chi những kẻ trộm cắp giết người, chối đạo, phản thầy lánh bạn, trong giới bình dân và trong giới thượng lưu. Tại sao Đức cha Lambert lại không phải là một người trong số những người đó ? Vì như bất kỳ một người nào, ngài có thể bị ảnh hưởng của những phần tử xấu trong xã hội, mà trở nên “đen” vì sống gần “mục”.

Bởi vậy, chỉ nhận xét rằng “thời thế tạo anh hùng” thì xem ra chưa đủ.

Bởi chúng, còn có thể hỏi : cái gì đã khiến ngài đến với giới người này mà không đến với giới người kia, chọn bạn này mà không chọn bạn nọ ? Nền giáo dục gia đình hay bản tính tự nhiên đã định hướng những chọn lựa cá nhân nơi ngài ? Chắc chắn là cả hai yếu tố trên.

Tiếc rằng chúng ta không biết nhiều về nền giáo dục nơi gia đình mà ngài đã nhận lãnh. Nhìn chung, các biến cố gia đình của ngài hưởng suy tử của ngài về thế giới siêu hình hơn về xã hội hữu hình chung quanh : khi mới lên một tuổi, ngài đã chứng kiến cái chết của người em gái Renée lúc còn trong nôi ; lúc lên bốn, cái chết của em trai Guillaume, cũng còn trong nôi ; và khi lên chín, tuổi trí khôn phát triển, ngài lại chứng kiến người em lên bốn qua đời là Jean. Hai năm sau đó, thân phụ ngài đột ngột mất đi mà ngài không được nhìn mặt lần cuối. Năm năm sau đó, thân mẫu ngài qua đời lúc ngài mới được 16 tuổi, việc học hành chưa xong. Những kinh nghiệm đau thương đó thường hướng con người về nguyên lý siêu hình hơn về hiện tượng hữu hình.

Còn một điều nữa trong gia đình của ngài gây thắc mắc cho chúng ta : tại sao chị Marie của ngài mãi tới tuổi ba mươi mới lập gia đình ? Thời ấy, đâu mấy thiếu nữ lập gia đình trễ như vậy nếu không có vấn đề chi đó. Gánh gia đình chắc nặng trên vai ngài : em gái ngài về nhà chồng năm 1646, em trai Nicolas gia nhập hàng giáo sĩ, rồi chị ngài thành hôn tháng Giêng năm 1653; hơn một năm sau đó, vào cuối năm 1654, lúc đã 30 tuổi, ngài bỏ công ăn việc làm mà gia nhập nhóm Ấn Viện của ông Bernières tại Caen. Nói được chăng rằng ngài đã

“trả xong nợ đời” để từ nay theo con đường của lòng ngài, theo cái tâm đạo của ngài ?

Khúc quanh cuộc đời nơi ngài vào những năm 1654-1655 được diễn tả dưới ngòi bút hoa mỹ của linh mục Vachet như sau :

“Cậu ngài tôi thăm ngài (tại La Boissière) để đề nghị với ngài một đám cưới rất thuận lợi, nhưng ngài chẳng buồn nghe nói tôi. Người quý tộc ấy bèn từ già cháu mình mà lên xe ngựa trở về nhà cùng với phu nhân và hai tiểu thư của ông. Ra khỏi La Boissière chưa được một dặm đường thì ông bị một kẻ thù không đội trời chung tấn công. Từ lâu đài, người ta nghe tiếng đạn bắn tứ phía ; ngay tức thì, ngài Lambert chạy tới chỗ bắn nhau ; nhưng ngài tôi quá muộn, ngài thấy cậu ngài chết nằm đó còn những kẻ sát nhân đã bỏ đi. Tai nạn ấy khiến ngài thật chán ngán thế gian này nên quyết định từ già trần thế đến muôn đời. Ngài tôi ẩn mình trong ẩn viện của ông Bernières, một nhân vật tuyệt vời và danh tiếng đã tụ tập được nhiều kẻ nổi tiếng đạo đức lại.” (Amep., tập 877, trang 679-680).

Từ ngày tôi Ẩn Viện của ông Bernières, Đức cha Lambert thực sự sống theo chính lòng ngài, theo con đường riêng của ngài, theo cái tâm đạo của ngài, tự do và giải thoát.

Nói tôi tâm đạo thì thấy có gì như là “thiên ý, thiên định”, điều vượt quá tầm hiểu biết của người ngoài cuộc là chúng ta. Chúng ta chỉ thấy điều thể hiện rõ nét nhất nơi cách sống của Đức cha Lambert, đặc biệt từ năm 1654 trở đi, là lòng mến Thánh Giá Chúa Giêsu Kitô. “Mến Thánh Giá Chúa Giêsu Kitô” là kiểu nói diễn tả một kinh nghiệm và một cách

sống trong tôn giáo Công giáo, đã có ngay từ khi đạo Công giáo xuất hiện. Tông đồ Phao-Lô, sau gần 25 năm sống đạo Công giáo đã viết ra : “Tôi đã không muốn biết đến chuyện gì khác ngoài Đức Giêsu Kitô, mà là Đức Giêsu Kitô chịu đóng đinh vào thập giá” (1Cor 2,2).

Rất nhiều năm trường, trên đất truyền giáo Thái Lan, Đức cha Lambert vẫn thích khởi đầu những lá thư riêng của ngài bằng dòng chữ : “Chỗ gì Đức Giêsu Kitô chịu đóng đinh là đối tượng duy nhất của tâm hồn chúng ta !”

“Mến Thánh Giá Chúa Giêsu Kitô” là biết tự biến mình thành dụng cụ cho một nguồn sinh động màu nhiệm, hiệu lực và cao cả hơn chính mình, vì lợi ích của tha nhân. Để được thế, Đức cha Lambert tìm sống đức khiêm nhường tự hạ, sống nội tâm và suy niệm liên tục, sẵn sàng mọi hy sinh khó nhọc, không nghe theo những tiếng “ai, ố, hử, nộ” của riêng mình mà trở thành con người tự do với chính mình.

Mười năm sau khi rời bỏ quê cha đất mẹ, Đức cha Lambert de la Motte đã truyền đạt kinh nghiệm của ngài cho các thiếu nữ và phụ nữ Việt Nam muốn sống như ngài qua lời nhắn nhủ : “Chúa Giêsu Kitô muốn chính mình làm mọi sự ấy và vì không thể được, nên Người dùng đến một số kẻ đã được tuyển chọn mà Người ban tràn đầy tinh thần Đấng Trung Gian hầu tiếp tục cuộc đời lữ hành và hy sinh của Người cho đến thời kỳ cùng tận.” (Ngày 26.2.1670).

Chuyện của Đức cha Lambert de la Motte trong vòng 36 năm sống tại Pháp là chuyện của một người luôn luôn phấn đấu, với ngoại cảnh và với chính mình, để đạt tới một mức độ

tự do cao nhất. Tự do, ngài đã đi theo ỏn gọi riêng của chính mình.✓

